

0.2 Protsessi eesmärgid ja ulatus

Juhul kui arengu kavandamise käigus asutakse koostama arengukava, tuleb protsessi käivitades esmalt vastata küsimusele, miks arengukava koostatakse. Teisisõnu – **mis on arengukava koostamise eesmärk?**

Sellest lähtuvalt võib arengu kavandamise protsess olla kavandatud väga erinevalt. Olulisel määral võib varieeruda näiteks täiendavate analüüside ja ekspertide palkamise vajadus, kaasamise ulatus, protsessi panustatav aeg, raha jne.

Lähteülesandes tuleb täpsustada, kas arengukava keskendub ainult strateegilistele suundadele või sisaldab see ka konkreetseid tegevusplaanide, ajakavasid ja mõõdikuid. Ulatuse kirjeldus aitab tagada, et kõik osapooled mõistavad, milles seisneb arengukava koostamise töö tegelik sisu ja fookus.

Arengukava koostamise protsessi mõjutab otseselt see, kas soovitakse

- ✘ luua uus, pikaajaline, laiapõhjaline ja kogukonda kaasav piirkondlik visioon koos mõtestatud tegevusplaaniga,
- ✘ läbi viia olemasoleva arengukava vahehindamine, kohendades eesmärgi ja uuendades tegevuskava, või
- ✘ lihtsalt kaasajastada iga-aastast tegevuskava.

Samamoodi on lähenemine erinev sõltuvalt sellest, kas soovitakse lahendada konkreetseid probleeme (keskenduda näiteks töhusamatele / majanduslikult soodsamatele lahendustele või mingile konkreetsele valdkonnale) või käsitleda samaaegselt erinevaid väljakutseid ja valdkondi võrdväärselt.

Näited

- ✘ Soovime luua uut visiooni (narratiivi) ja püstitada suuri eesmärgi pikemaks perioodiks (nt viis või 10 aastat), mille taha ühiselt joonduda.
- ✘ Soovime värskendada praktilist tegevuskava või planeerida lühemaajalist plaani ilma põhisuundi muutmata.
- ✘ Soovime põhjendatud alust otsustamiseks, realselt otsused teeme hiljem.
- ✘ Soovime leida töhusaid lahendusi ühele-kahele põhiprobleemile (näiteks vähenev investeerimisvõimekus, ebaotstarbekas teenuste korraldus mõnes konkreetses valdkonnas vms).

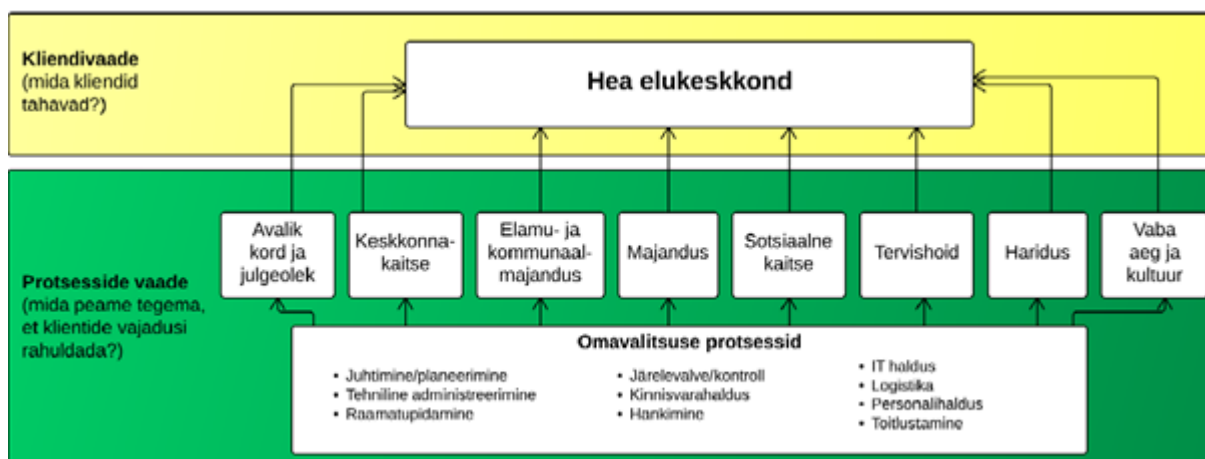
- ✘ Soovime saada võimalikult palju arvamusi/ideid, mida tahame ka edasi sisuliselt kaaluda.
- ✘ Teame probleemi sisu ja lahendust, kuid vaja on dokumenti nt investeeringute toetuse taotlemiseks (peame tegema dokumendi, mis on vajalik pigem selle olemasolu nõude pärast).

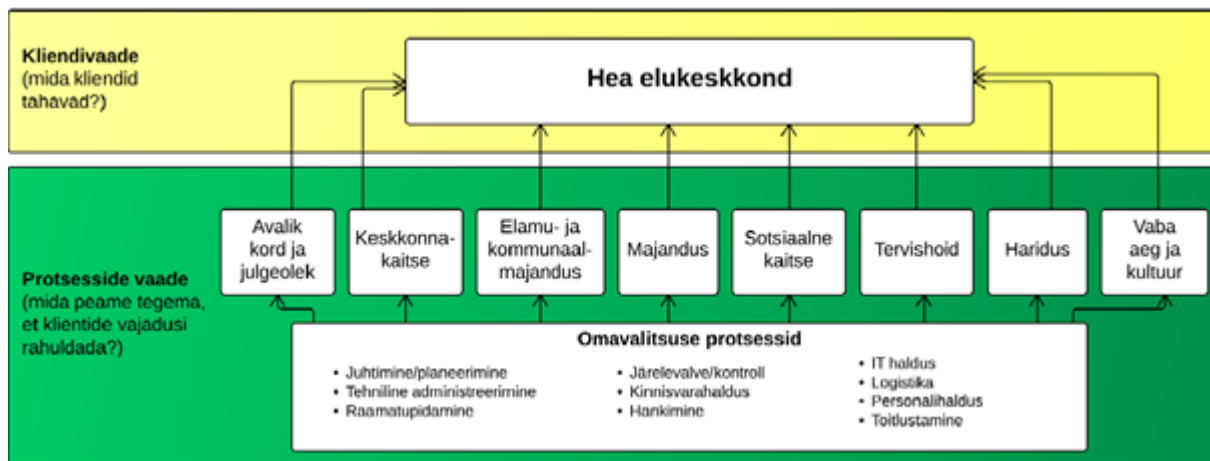
Arengukava ja selle protsessi eesmärgi määratlemisel on **üks tõhus tööriist** "5 miksi" (inglise keeles "5 Whys").

5 miksi tööriista kirjeldus | 173.99 KB | pdf

Meetodi olemus seisneb selles, et probleemi kirjeldamisel esitatakse järjestikku vähemalt viis korda küsimus "Miks?". Iga vastus loob aluse järgmisele küsimusele. Tavaliselt jõutakse viiendaks küsimuseks probleemi juurpõhjuseni, kuigi mõnikord võib piisata ka vähemast või vaja minna rohkem samme. Laiemalt aitab „5 miksi“ ka sellistel juhtudel, kui soovitakse "sümptomite" käsitlemise asemel tegeleda "päris" lahendustega.

Kohaliku omavalitsuse arengut kavandades on oluline määratleda ka arengukava ulatus ehk piiritleda selgelt see, milliseid teemasid või valdkondi arengukava hõlmab ning milliseid mitte. Sellisel juhul võib olla abiks kontrollnimekiri võimalikest teemadest, mille abil pannakse paika fookus – millise valdkonna väljakutsed, eesmärgid ja lahendused on eelkõige vajalik läbi mõelda. Üheks võimaluseks on kasutada nn protsesside vaadet, määratledes ära, milliseid põhiprotsesse (avalik kord, vaba aeg, kultuur jne) ja/või tugiprotsesse (juhtimine, infotehnoloogia jms) ning millise põhjalikkusega soovitakse käsitleda.

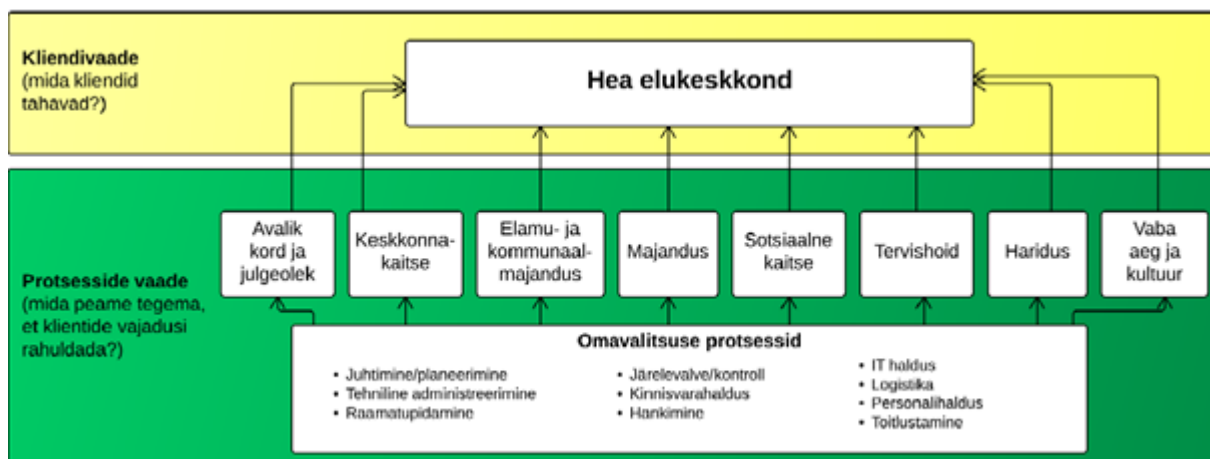

Allalaadimine

Järgmine

1 | 1

Eelmine

Joonis 1. Kohaliku omavalitsuse põhi- ja tugiprotsessid

Võimalikud küsimused, mida võiks küsida ülal kirjeldatu kontekstis.

- ✓ Millises valdkonnas (tugiprotsessis) on vaja olulist muudatust? (St kus on vaja püstitada pikaajaline siht versus kus on vaja "jooksvaid parendustegevusi"?)
- ✓ Millise valdkonnaga on ka reaalne (poliitiline) soov ja valmisolek tegeleda versus mis vajab küll muutmist, kuid kus pole mingitel põhjustel valmisolekut sekkuda?

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 30.12.2025